

KOLOZSVÁRI SZINHÁZI KÖZLÖNY.

Kolozsvártt, mart. 5. 1860.

NAPILAP.

93-ik szám.

Előfizetési ár:
(Február 16-tól, a szinidény végéig.)
Helyben házhoz hordva 1 írt. 30 kr.
Vidékre postán küldve 1 „ 50 „ oszfr. ért.

Mindenemű hirdetések elfogádatnak: kétszer
husábozott sorért 5 ujkr., ismétléseknél 3
ujkrt.
Kincstári díj minden hirdetéstől 30 ujkr.

Az abrek.*)

(Folytatás.)

„Látta ön hova esett?“ kiáltám Moynetnek:
„én csak azt láttam, hogy leesett.“

„Várjon, majd elhozom,“ mondá Moynet.

E pillanatban száz lépésnyire tőlünk lövés
történt; láttam a füstöt és hallottam a golyót,
mely az alacsony bokrok csucsat érinté, tőlem
három lépésnyire elfütyölni.

Tehát csakugyan közelebbi ismeretségre
kellett lépünk a csecsenczekkel.

A bennünket kísérő kozákok néhány lépéssel
előre lovagoltak, hogy bennünket fődözzenek.
Egyetlen egy maradt helyén, vagyis inkább lova
rogyott le; a golyó melyet fütyölni hallottam e-
gyik első lábát összezúzta.

Ezalatt én az utra visszasielve megtöltöttem
fegyveremet.

Egy kozák fogta lovam kantárát. Felültem
a nyeregbe és fölemelkedtem a kengyeleken,
hogy messzebb láthassak.

Csodálkoztam a támadás késedelmén, mely
különbén rendszeren az első lövést gyorsan szokta
követni.

Rögtön ezután hét vagy nyolcz csecsenczet
láttunk a Terek mellett elsietni.

„Hurrah!“ kiálták kozákjaink és utánuk
vágattak.

De mialatt a hét vagy nyolcz csecsencz el-
futott, egy kirohant a bokrok közül, hol a lövés
történt, és puskáját feje fölött lóbálva kiáltott:

„Abrek! Abrek!“

„Abrek!“ ismétlék a kozákok megállva.

„Mit jelent a brek?“ Kérdém Kalinótól.

„Oly embert jelent, ki megesküdtött, hogy
minden veszélyt fölkeres és egy elől se fut el.“

„És mit akar ez? Talán csak nem fog ben-
nünket egyedül megtámadni?“

„Nem, de alkalmasint párbajt ajánl.“

A csecsencz még néhány szót szolt.

„Hallja ön?“ szolt hozzám Kalino.

„Hallom, de nem értem.“

„Egyik kozákunkat hívja párbajra.“

„Mondja meg nekik, hogy az, ki a kihívást
elfogadja, husz rubelt kap.“

Kalino közölte ajánlatomat a kozákokkal.

Rövid szünet állt be. A kozákok egymásra
néztek, mintha a legvitézebbet akarták volna ki-
választani.

Ezalatt a csecsencz kétszáz lépésnyire vág-
tatott tőlünk és ismét kiáltott:

„Abrek! Abrek!“

„Adja ide puskámat, Kalino,“ szólék, „sze-
retném ezt a ficzkót lelőni lováról.“

„Ne tegye azt. Nevezetes látványtól fosztana
meg bennünket. Kozákjaink tanácskoznak, hogy
kit küldjenek ki ellene. Megismerték őt; ő egy
igen ismeretes abrek. Látja ön, egyik emberünk
ajánlkozik.“

*) Mutatvány Dumas Kaukuzusi utazásából 1858—1859.

A kozák, kinek lova megsebesült, meggyőződött róla, hogy ennek többé nem veheti hasznát, és most érvényesíteni akarta jogát, mint mikor valaki a képviselőházban valamely személyes ügyben szót kér.

A kozákok maguk veszik lovukat és fegyveröket; de ha egy kozák lovát megölik, akkor ezredese a kormány nevében huszonnégy rubelt fizet neki. E mellett nyolcz vagy tíz rubelt vesz, mert egy használható ló ritkán kerül kevesebbe harmincz rubelnél. Minthogy én a küzdőnek husz rubelt ígértem, tehát tíz rubelt nyerhettem.

Azon kívánságát, hogy küzdhessem a csecsenczel, ki lovát alatta meglötte, oly igazságosnak találtam, hogy magam is pártoltam.

A csecsencz ezalatt mindig közelebb jött. A kozákok szemei szikrákat löveltek; mindnyájan sértve érezték magukat, s még se lőtt volna egy sem az ellenségre, mert ez gyalázat lett volna a kihívás után.

A kíséret vezetője engedelmet adott a párbajra.

„Nincs lovam,” mondá a kozák: „ki kölcsönöz egyet?” Társai közül egyik se felelt, egyik sem akarta kitenni lovát azon veszélynek, hogy más alatt lelőjjék, habár a kormány ily körülmények közt megfizette volna is az ígért huszonnégy rubelt.

Én leszálltam s oda adtam a kozáknak az enyimet, egy pompás remontalovat. Rögtön a nyeregben termett.

Egy másik ember kíséretünkből, kit Kalino közbenjárásával már néhányszor megkérdeztem, felém tartott és megszólított.

„Mit mond?” kérdém Kalinótól.

„Azt kérdezi, hogy szabad-e társát helyettesíteni, ha ennek baja történik.”

„Azt találom, hogy kissé nagyon is siet vele,” viszomzám, „de minden esetre mondja meg neki, hogy kérése el van fogadva.”

A kozák ismét visszalovagolt a sorba s megvizsgálta fegyvereit, mintha már rajta volna a sor.

E közben társa daczos harczy kiáltással felelt a csecsencznek, feléje vágatott és reá lőtt.

Az abrek megsarkantyuzta a lovát úgy, hogy az fölágoskodott. A golyó a ló lapoczkájába fúródott. A csecsencz csaknem egy időben lőtt, és ellenfelének lelötte a papakot fejről.

Mindkettő vállára vetette most puskáját. A kozák kihuzta saskáját, a cserkesz kandsárát. Ez bámulatos ügyességgel hajtotta lovát, daczára a kapott sebnek, s e mellett folyvást szidalmazta ellenét.

A két ellenfél összecsapott. Az első pillanatban azt hittem, hogy kozákunk keresztülszurta saskájával az abreket, minthogy az aczelt háta mögött láttam villogni, de csupán a fehér burkonyt szurta át. (Folyt. köv.)

A múlt század jeles francia színésznői.

1.

Dangeville Mária.

Dangeville kisasszony ugyan azon időben tündökölt, melyben Gaussin, csak hogy hasonlíthatatlanul nagyobb fényben, mert kortársai szerint „maga volt a vigjáték.”

Dangeville Mária-Anna Bottot Párisban született 1714-ben, fellépett először január 18-kán 1730-ban a Théâtre Français-ban, két hóval a Lecouvreur Adrienne halála előtt, s így egy évvel Gaussin kisasszony előtt. Színész családból eredt, melyből már néhány nevezetes volt, — és anyjáról Montfleury, a költő-színész ivadéka, unokahuga Desmares Charlotte kitünő színésznőnek. (Valószínűleg rokona Desmares Mária-nak is, ki Champmeslé név alatt ismeretes.)

Mária-Annát szülői eleinte tánczosnővé akarák képezni. Azonban hivatása már gyerekkorától a vigjáték felé vonzá. Molé, egyik pályatársa, így allítja előnkbe fiatal korában: „kifejezés-teljes vonásai, akkora gyönyört nyujtanak a nézőnek, a mekkora elragadtatást az őt hallgatóknak. De mindenek felett szókiejtésében volt egy bizonyos őszinteség bája, mit csak legelső művészeink értek el, hanem feltűlni nem tudák.”

Legkitünőbb volt a szobalányi szerepekben; hanem tehetségének nem valának határai, ő tökéletes volt minden nemből és minden jellemben. Meglepő könnyűséggel ment át a szeretőnőből (Dehors trompeurs) a fiatal parasznőbe, (trois Cousines) és a „Végrendelet” szerelmes nő szerepéből a „tudós nők” jó Martine szerepébe, vagy a ravasz szobalány szerepébe a „Tékozlóban.” Meglepte az embert egyenlő fennsőbb-séggel játszva látni őt, a „nagyraevágó” gondatlan kimélytelen nő, — a „kor szokásai” közbős péтите-maitresse, — a „szolgálatkész” (le Complaisant) élénk és elragadó anya, — a (la fausse Agnès) ál- vagy hamis Ágnes — „Nanine”-ben Olban, s annyi más ellenkező szerepekben is éppen oly kitünő tudott lenni.

Armand pályatársa a „természetiség hatalma” melléknevet adá neki; ez volt czime Desteuches egyik vigjátékának.

E tökéletes és hatalmas természetességhez, Dangeville kisasszony egy, a színpadon valamint a közéletben ritka illedelmes és szerény félénkséget csatolt. Dicsőségének harminczhárom éves lefolyta alatt, soha sem lépett színpadra, hogy ne érezett volna némi aggodalmat, s csak úgy diadalmaskodhatott, hogy egyéniségével azonosítá magát, és önmagát elfeledé.

1763-ban visszavonult és még 33 évet élt Vaugirardban, kellemetes visszavonultságban.

Szép vagyonnal birt; és a Comedie-Française-tól, valamint az udvartól huzott nyugpénzen kívül, még elég tekintélyes összeg felett rendelkezett az admirális pénztárában.

Vagyonát nagylelkien használta fel. Maga mellé vevé például Baron színész kis leánykáját s gondosan nevelteté, megmutatván, hogy a valódi szellem, csak jóssággal párusulva ér valamit.

Becstülve a közönségtől, szeretve egykori pályatársnőitől, művészeketől és a tudomány em-

bereitől környezve, kiknek barátságos lakomákat adott, fényes létét boldog öregséggel koronázá meg, s végre nyugodtan halt meg 1796-ban.

Utána a legnagyobb színésznőnek méltán mondhatni Contat Émilie-t. Azonban nem hagyhatunk hátra még két kitűnő komoly színésznőt, kiknek vetélkedése nagy zajt okozott a 18-dik században, t. i. Dumesnil és Clairon kisasszonyokat.*)

*) E két művésznő rövid élet rajzát jövő számaink hozzák.
Szerk.

T Á R C Z A.

Bel és külföldi vegyes hírek.

□ Meyerbeer Bécsbe készül, hogy a „Ploermeli bucsu“ elé gördült akadályokat elhárítsa. A maestro közelebb azt is nyilvánítja, hogy a berlini Victoria-színház gyöngé arra, hogy új dalművét előadhassa. A mi színházunk tehát szerencsésebb ennél, mert a maestro beléegyezését már bírja Havi.

□ Molnár György szintársulatát ápril 10-re Pozonyba várják.

□ Reményi Edének arczképe nemsokára a pesti nemzeti múzeumban is meglesz. Giergl széptehettségű képiró már hozzá is fogott ez érdekes műhez.

□ A színházi nyugdíjintézet Pesten Rhédey László ur 20,000 ftos hagyományán kívül 70,000 ftnyi alapból áll. Az intézet kiadásai: titkári fizetés 210 ft, szolga fizetése 63 ft, nyugdíjazás: 11 volt színházi tagnak 5429 ft.

□ Bécsben ápril elejétől kezdve egy magyar szépirodalmi lap fog megindulni.

□ A „Times“ az egész osztrák birodalomból kitiltatott.

□ A „Delejtü“ legutolsó számát a hatóság lefoglalta.

□ A „Corriere del Po“ után a „H. F.“ így ír Mizsei Mariról. A magyar lapoknak már többször volt alkalmuk írni azon lelkesült fogadtatásról, melyben Mizsei Mari k. a. (Merina) a saluzzoi közönség, és az olasz bírálók által részesült. E lelkesült fogadtatás febr. 15-ki jutalomjátékában tetőpontját érte el. A „Corriere del Po“ azon nap reggelén a következő-értesítést hozá: „ma leend az idény utolsó jutalomjátéka, Merina k. a. javára, a színház fényes kivilágítása mellett. E jelentéshez egy szót sem akarunk tenni, mert a tisztelt. kisasszony saját érdemei azt egészen fölöslegessé teszik.“

A jutalomjáték rendje a következő volt: „Il domino nero“ (Fekete domino) első felvonása; a Rigoletto „cara luce del mio coro“ (én szívemnek kedves világa) áriája; a „Fiorina“ egyik cavatinája; a „Fekete domino“ második felvonása; Donizetti „Il Poliuto“ dalművéből egy kettős, Grairi tenorral; a „Lucia“ második felvonása.

Az egész est azon legnagyobb tetszésben részesült dalelőadásokból állott, melyekben Merina k. a. magát az idényen keresztül a saluzzoiak előtt kedvessé és em-

lékezetessé tette. Igen lelkesülten bucsuztak el tőle, a tisztelők nevében Corradi egy emlék-verset írt, melyet szótszortak, s melynek egy diszkiadását a kedves énekesnőnek nyújtották át. Kiléptekor szebbnél szebb virág és szalagokkal fogadták, melyek közt a nemzeti szín is képviselve volt. Egy óriás bokréta maga két száz kamelfát foglalt magában. Ezen kívül egy ibolya-bokréta hat köves gyűrűvel, s egy római övet kapott Poliuto öltözetéhez. A színház annyira megtelt, hogy sokan be sem férhettek, s a közönség lelkesült részvéte egész estvén nem szűnt meg. Saluzzóban alig emlékeznek ilyen fényes bucsu-előadásra, mely a fiatal énekesnőt nagyon buzdítani fogja szép pályáján.

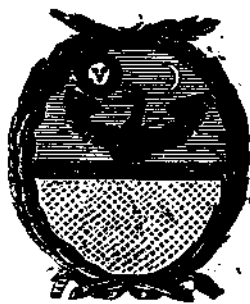
Örömmel közöljük e szép híreket, mert mindig elég okunk van örülni azon, ha egy művészileg és társalmilag szép képzettségű ifju magyar leány a külföldi közönség előtt ily elismerést és részvétet bír gerjeszteni.

Színházi krónika.

Mart. 3. 1860. Három Maupin. Szinmű 5 felvonásban, írta Scribe és Boisseau, fordította Feleki Miklós. J. Polákovicsné javára, e szinpadon először. Ez új francia darab, melyet csak is újdonsága kerite szinpadunkra; eszmékkel nem bővölködik — a jellemek hiányzanak belőle — a kezdetben gyengén ecsetelt alapeszméje utóljára majdnem egészen elmosódik; csak is meglepő fordulatai, csattanossága s Scribe elméssége szereznek látásán élvezetet, melyek mellett az ész és szív érintetlen marad... Az egész darabnak nem reménylünk nagy jövőt szinpadunkan. Polákovicsné (Sabine) koszorukban s tapsokban részesült, egyébiránt közönségünk jobban szerette volna őt valamely más szerepben láthatni, melyben drámai erejét jobban kifejthette volna. A többi jelentékenyebb szereplők „Follinusz né, Paulai, Komáromi valának, kik jól oldák meg feladatukat. Gyulai amindig részeg klarinétos Maupint, igen hiven adta elő — több ízben ki is hivatott. Ez uttal lépe föl ez idényen először Albisiné, mint a kormányzó neje, alakja elég jó, játéka helyenként sikerült, csak hangja nem elég erős. Közönség szép számmal.

Felelős a szerkesztésért és kiadó HAVI MIHÁLY.

NEMZETI

SZÍNHÁZ.

Felsőbb

engedélyvel.

Kolozsvártt, ma, hétfőn, martius 5-kén, 1860.

A fennálló országos szini választmány pártfogása és HAVI MIHÁLY igazgatása alatti

dalszintársaság által

másodszor adatik:

Egy szegény ifju TÖRTÉNETE.

Uj színmű 5 felv. (7 képpel). Feuillet Octáv után francoziából fordították Feleki Miklós és Hegedüs L.

Személyzet:

Odiót Maxime, Champsei marquis	Paulay.	Champlein, iskolamester	Bokor.
Bevallan	Tar.	Ivonne, pásztorfiu	Alajos.
Laroque	Gyulai.	Laroquené asszony, Laroque menyé	J.Polákovicsné.
Laubepin, jegyző	Simonyi.	Margit, leánya	Follinusné.
Alain, öreg szolga	Palatkai.	Heléna, társalkodónő	Pataki Róza.
Desmarets, orvos	Bartha.	Aubryné asszony	Bodorfine.
Gaston	Felix.	Krisztina	Albisi Anna.
Vanberger	Tótfalusi.	Vaubernerné	Alajosné.

Történik Páris- és Bretagne-ban. Idő: jelenkor.

A várrom belsejét képező függönyt festé Otto, a színház festője.

Az előadásban előforduló **melodrame** zenéjét, mint szintén a zenekar által az első felvonás után előadando **Hangverseny-Nyitányt** szerzette Veixler Ferdinánd, zenekarigazgató.

Helyek ára: Zártszék **70** kr. Földszint **42** kr. Altiszti jegy **21** kr.
Karzat **18** kr. osztr. ért.

Kezdeté 7 órakor, vége 9-után.

A rom. kath. lyceum betűivel.